

Nr 93.

Av herr **Berg, Robert**, och herr **Andersson, Karl**, om förbättrad pensionering för sjöfolk i manskapsklass.

Under en tid som denna framstår allra klarast betydelsen av att den svenska handelsflottan har tillräcklig tillgång på verkligt sjöfolk, som även i karaktärshänseende är rustat att stå emot påfrestningarna. Vårt land saknar sannerligen icke förutsättningar att dana goda sjömän, men det är också klart, att en sådan tillgång som en god sjömansstam icke står att få alldeles till skänks och heller icke kan bevaras utan att den får sådan omvårdnad, som krävs. I det sist sagda har man nog att söka huvudförklaringen till att tyvärr en del av våra sjömän visat sig icke hålla måttet i det hårda läge, vari de nu försatts. Sjömansyrket har på senare tid alltmera tenderat till att bliva ett blott och bart genomgångsyрке. Det kan väl gå an att taga hårda tag och lida svåra vedermodor, om man har utsikter att bereda tryggad existens för sig och de sina. Nuvarande förhållanden och omständigheter inom sjömansyrket äro sådana, att en sjöman i gemen — när han kommit över i reflekterandets stadium — måste säga sig, att på sjön kan han svårigen finna en tryggad framtid, i varje fall icke för sin ålderdom. För att det skall bli möjligt att behålla det verkligt dugliga sjöfolket inom näringen framstår det som den kanske allra angelägnaste uppgiften i närvarande stund, att detta sjöfolk gives det stöd som erfordras, för att det genom egen kraft och uppoffring och med skäligt bidrag från redarnas sida skall kunna ernå en åtminstone något så när tryggad ålderdomsför-sörjning.

Det måste vara tydligt, att både för staten och för rederirörelsen föreligger ett starkt intresse att understödja sjömännen i denna sak.

För statens del gäller, att sjöfarten i tider, då samhället sättes på sina hårdaste prov, är ett statsintresse av första ordningen. Att se till att det i denna näring icke må brista på en av de väsentligaste punkterna, fartygsbemanningen, bör därför vara ett naturligt led i samhällelig försvarsberedskap. Staten har för övrigt — under beaktande av sjöfolkets särställning — redan dokumenterat sitt intresse i frågan. Övervägande med hjälp av statsmedel har staten sålunda byggt upp en begynnelse till en pensionering för sjöfolk (inom alla kategorier) genom handelsflottans pensionsanstalt.

Sjöfartsnäringens eget intresse i saken kanske icke behöver närmare utvecklas. Framhållas bör emellertid, att fartygsbefälets pensionsfråga för något år sedan visat sig mogen för lösning genom frivilliga överenskommelser mellan berörda organisationer. Denna väg torde icke stå manskapet öppen.

Den statliga organisation, som redan nu finns inom sjöfartsnäringen, ger möjlighet till utbyggnad av en pensionering för sjöfolk inom manskapsklassen. För sin nuvarande s. k. pensioneringsverksamhet förfogar handelsflottans pensionsanstalt över, jämte statsanslag och avkastning av egna fonder, sjömannens hyresavgifter samt andel i redarnas tonavgifter. Hyresavgiften utgör endast 1 procent av sjömans kontanta inkomst i utrikes fart och uppbäres av sjömanshus i samband med sjömannens avmönstring. Tonavgiften utgår såsom namnet säger efter tontalet och erlägges både av utrikesgående svenska och av utländska fartyg, som besöka svenska hamnar.

För att på antydd väg nå fram till en pensionering, som bär skäl för namnet, synes i första hand sjömannens eget bidrag, hyresavgiften, få högst väsentligt höjas. Man torde knappast kunna räkna med lägre höjning än med 4 procent eller så att avgiften skall utgöra 5 procent av sjömannens kontanta inkomst. Då sjömannen på så sätt finge underkasta sig en väsentlig uppoffring för sin försörjning efter slutad sjötjänst, synes det rättvist och rimligt, att redaren även gäve sin anpart, som skäligen synes kunna sättas lika med *höjningen* av sjömannens avgift.

Höjningen av hyresavgiften och redarens motsvarande bidrag avses endast skola gälla sjömän i *manskapsgrad*.

En höjning av hyresavgiften synes kunna genomföras utan några som helst praktiska svårigheter. Enda skillnaden bleve, att sjömanshusen innehölle 5 procent i stället för nu 1 procent av kontantinkomsten vid sjömannens avmönstring. Vad beträffar redareandelen skulle det visserligen kunna tänkas, att man på något sätt anknöte till tonavgiften. Av olika skäl synes det dock vara att föredraga, att i stället uttoges en helt ny avgift, som sattes i direkt relation till sjömannens hyresavgift och samtidigt med denna uppbures av sjömanshuset.

De höjda respektive nya avgifter, som uttoges, skulle oavkortade tillföras handelsflottans pensionsanstalt och utgöra grund för en särskild manskapspensionering från anstalten.

Den fråga, som nu framförts, är givetvis av beskaffenhet att fordra närmare utredning. Utredningen synes lämpligen kunna anförtros kommerskollegium och handelsflottans pensionsanstalt gemensamt, i vilket fall densamma knappast synes behöva kräva särskilda kostnader.

Under åberopande av vad ovan anförts få vi vördsamt hemställa,
att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller,
att Kungl. Maj:t snarast ville låta verkställa utredning,

vad angår sjöfolk i manskapsklass, om uttagande av höjd hyresavgift och häremot svarande redarebidrag till förbättring av manskapets pensionering genom handelsflottans pensionsanstalt samt därefter för riksdagen förelägga förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 22 januari 1941.

Rob. Berg.

Karl H. Andersson.
